

Η Ιδιόγραφη Διαθήκη

Διαθήκη είναι το έγγραφο εκείνο με το οποίο κάποιο πρόσωπο προσδιορίζει το ίδιο τους κληρονόμους του και τον τρόπο διανομής της περιουσίας του. Η διαθήκη συντάσσεται κατά τον έγγραφο τύπο ο οποίος είναι συστατικός, ενώ η μη τήρησή του καθώς και οι παραβάσεις σχετικά μ' αυτόν έχουν ως συνέπεια την απόλυτη ακυρότητα της διαθήκης. Τα αποτελέσματα της διαθήκης παράγονται μόνο μετά το θάνατο του διαθέτη.

Στη χώρα μας προβλέπονται τρεις τύποι «τακτικών» διαθηκών, οι οποίοι έχουν την ίδια νομική ισχύ, ήτοι α) η ιδιόγραφη, β) η δημόσια και γ) η μυστική διαθήκη, καθώς και τύποι έκτακτων διαθηκών που υπό προϋποθέσεις συντάσσονται σε πλοίο ή σε εκστρατεία ή σε κατάσταση αποκλεισμού. Στο παρόν άρθρο θα αναλύσουμε την ιδιόγραφη διαθήκη, παρουσιάζοντας τον τρόπο σύνταξής της, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα μιας τέτοιας διαθήκης καθώς και τα σημεία που πρέπει να προσεχθούν ιδιαίτερος για να μη καταστεί αυτή άκυρη.

Έννοια Ιδιόγραφης Διαθήκης

Η Ιδιόγραφη διαθήκη είναι η πιο απλή μορφή διαθήκης και είναι αυτή, η οποία **συντάσσεται ολόκληρη με το χέρι του διαθέτη**, με σκοπό να εξασφαλιστεί ο έλεγχος της γνησιότητας της, **χρονολογείται και υπογράφεται απ' αυτόν**. Αν είναι, έστω και κατά ένα μέρος της, γραμμένη από άλλον ή αν είναι δακτυλογραφημένη ή τυπωμένη από υπολογιστή, ακόμα και με ιδιόχειρη υπογραφή του διαθέτη, η διαθήκη δεν ισχύει. Καλό είναι στο τέλος κάθε σελίδας να γράφεται ο αριθμός της. Από τη χρονολογία πρέπει να προκύπτει η ημέρα, ο μήνας και το έτος. Η ιδιόγραφη διαθήκη γράφεται σε ένα οιοδήποτε χαρτί ολόκληρη από τον διαθέτη και **πρέπει να περιλαμβάνει καθαρά το όνομα και το επώνυμο αυτού και στο τέλος του κειμένου να υπάρχει η υπογραφή του**.

Η Ιδιόγραφη διαθήκη δεν υποβάλλεται σε κανέναν άλλο τύπο. Για να είναι έγκυρη θα πρέπει να περιέχει όλα τα παραπάνω στοιχεία, άλλως κρίνεται ως άκυρη.

Ακόμα, η ιδιόγραφη διαθήκη μπορεί να κατατεθεί από τον διαθέτη σε συμβολαιογράφο για φύλαξη, ο οποίος συντάσσει σχετική πράξη κατάθεσης, προκειμένου να αποφευχθεί η αλλοίωση, εξαφάνιση ή απώλειά της. Επιπλέον, αν και η κατάθεση σε συμβολαιογράφο δεν αποτελεί στοιχείο του κύρους της διαθήκης, με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται και η δημοσίευση της εν λόγω διαθήκης μετά το θάνατο του διαθέτη. Ο διαθέτης μπορεί να καταθέσει τη διαθήκη του και σε δικηγόρο ή και σε κάποιο έτερο πρόσωπο της εμπιστοσύνης του, οι οποίοι όμως δεν συντάσσουν σχετική πράξη κατάθεσης.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι ο διαθέτης έχει το δικαίωμα να αναλάβει οποτεδήποτε την ιδιόγραφη διαθήκη που κατέθεσε σε συμβολαιογράφο χωρίς η ανάληψη αυτή να θεωρείται και ανάκληση της διαθήκης του. Κατά την ανάληψη συντάσσεται πράξη ανάληψης, κατά τα ισχύοντα στην πράξη κατάθεσης.

Κήρυξη Ιδιόγραφης Διαθήκης ως «Κυρίας»

Με σκοπό τη διευκόλυνση των προσώπων που έλκουν δικαιώματα από την ιδιόγραφη διαθήκη, να αποδείξουν τη γνησιότητά της, η νομοθεσία μας προβλέπει τη διαδικασία της κήρυξής της ως «κυρίας».

Ειδικότερα, ο αρμόδιος για τη δημοσίευση της διαθήκης ειρηνοδίκης, έχει τη δυνατότητα κατά τη δημοσίευσης της διαθήκης ή και μεταγενέστερα, μετά από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, να κηρύξει την ιδιόγραφη διαθήκη, κυρία. Αυτό σημαίνει πως ο ειρηνοδίκης με πράξη του έχει τη διακριτική ευχέρεια, εφόσον πιθανολογήσει ότι η ιδιόγραφη διαθήκη έχει γραφεί ολόκληρη με το χέρι του διαθέτη και έχει υπογραφεί από αυτόν, να την κηρύξει κυρία, με σκοπό αυτή να αποκτήσει τεκμήριο γνησιότητας.

Αν δημοσιευθεί και κηρυχθεί κυρία άκυρη διαθήκη, αυτός που έχει έννομο συμφέρον να επικαλεστεί την ακυρότητά της και βλάπτεται από τη σχετική απόφαση μπορεί να ασκήσει κατά της εν λόγω απόφασης τριτανακοπή και να ζητήσει την ακύρωσή της.

Τέλος, σε περίπτωση που από την ημερομηνία κήρυξης της ιδιόγραφης διαθήκης ως κυρίας παρέλθει πενταετία, χωρίς στο χρονικό αυτό διάστημα να αμφισβητηθεί η γνησιότητα της ιδιόγραφης διαθήκης από πρόσωπο που βλάπτεται από αυτήν, δημιουργείται μαχητό τεκμήριο γνησιότητάς της.

Προσθήκες και Εξωτερικά Ελαττώματα

Σε περίπτωση που ο διαθέτης θέλει να προσθέσει κάτι στο περιθώριο του εγγράφου της διαθήκης ή σε υστερόγραφο, για να το πράξει αυτό πρέπει να υπογράψει τις αντίστοιχες προσθήκες κάθε μία ξεχωριστά, διαφορετικά θεωρούνται σαν να μην έχουν γραφεί.

Η διαθήκη δεν πρέπει να έχει σβησίματα ή μουτζούρες. Αν τυχόν γραφεί μία λάθος λέξη, ο διαθέτης την βάζει σε παρένθεση και γράφει: «Διαγράφεται μία λέξη» (ή δύο ή και τρεις λέξεις ή και ολόκληρη πρόταση- με τον αντίστοιχο αριθμό λέξεων- αλλά πάντα στη συνέχεια της ροής του κειμένου).

Περιπτώσεις Προσβολής της Ιδιόγραφης Διαθήκης ως «Άκυρης»

Η διαθήκη είναι πολύ σημαντικό έγγραφο διότι με αυτό, ο διαθέτης επιλέγει τον τρόπο διανομής της περιουσίας του καθώς και τα πρόσωπα, τα οποία θα τυχόν κληρονόμοι του, εκθέτοντας παράλληλα την τελευταία επιθυμία του. Συχνά όμως, δημιουργούνται διενέξεις και αμφισβητήσεις, μεταξύ των κληρονόμων, αναφορικά με το κύρος και την ισχύ μιας διαθήκης.

Οι συχνότερες περιπτώσεις, κατά τις οποίες μπορεί να προσβληθεί μία διαθήκη, ως μερικά ή ολικά άκυρη, είναι ενδεικτικά, οι ακόλουθες:

- Η περίπτωση της αμφισβήτησης της γνησιότητας του γραφικού χαρακτήρα και της υπογραφής του διαθέτη, όταν δηλαδή υπάρχουν υπόνοιες πλαστότητας της διαθήκης, οπότε είναι ζήτημα απόδειξης πλέον αν η διαθήκη είχε συνταχθεί ή όχι, με το χέρι του διαθέτη.
- Η περίπτωση κατά την οποία ο διαθέτης ήταν ανίκανος για σύνταξη διαθήκης, το οποίο συμβαίνει, εφόσον: α) δεν ήξερε να διαβάσει, β) ήταν ανήλικος, γ) βρισκόταν υπό (πλήρη) δικαστική συμπαράσταση ή δ) έπασχε από ψυχική ή διανοητική διαταραχή, ήτοι δεν είχε «σώας τας φρένας».
- Η περίπτωση κατά την οποία η διαθήκη δεν είχε συνταχθεί, σύμφωνα με τις νόμιμες διατυπώσεις, όπου αυτές προβλέπονται στο νόμο (λ.χ υπογραφή της διαθήκης από το διαθέτη).

- Η περίπτωση κατά την οποία ο διαθέτης δεν προσδιορίζει επακριβώς τον κληρονόμο, αλλά γενικά και αόριστα, π.χ στον αγαπημένο μου γιο (ενώ έχει 3 γιους).
- Η περίπτωση κατά την οποία ο διαθέτης, είχε πέσει «θύμα» απάτης, πλάνης ή απειλής, κατά τη σύνταξη της διαθήκης.

Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα Ιδιόγραφης Διαθήκης

Τα πλεονεκτήματα της ιδιόγραφης διαθήκης είναι αναμφίβολα, αφού αποτελεί την **πιο απλή μορφή διαθήκης**, **δεν απαιτεί πανηγυρικές διατυπώσεις**, είναι **ανέξοδη**, **εξασφαλίζει μυστικότητα** τόσο ως προς το ότι συντάχθηκε, όσο και ως προς το περιεχόμενό της.

Παράλληλα όμως παρουσιάζει και μειονεκτήματα που συνίστανται στον κίνδυνο επηρεασμού του διαθέτη κατά τη σύνταξή της, όπως και αλλοίωσης του περιεχομένου της, εξαφάνισης ή και απώλειάς της. Τα τελευταία αυτά μειονεκτήματα της ιδιόγραφης διαθήκης μπορούν βέβαια να αποφευχθούν με την κατάθεσή της σε συμβολαιογράφο ή δικηγόρο.

Ακόμα, σε περίπτωση που ο διαθέτης δε γνωρίζει νομικά υπάρχει ακόμα κίνδυνος η διαθήκη του να διατυπωθεί κατά τρόπο ανακριβή ή ασαφή με συνέπεια να προκύπτουν ζητήματα ερμηνείας της, ενώ δεν είναι πάντοτε εύκολη η διάκριση αν πρόκειται για απλό σχέδιο ή οριστική διαθήκη.

Στο δικηγορικό μας γραφείο ασχολούμαστε καθημερινά με υποθέσεις κληρονομικών ζητημάτων και θα χαρούμε να σας εξυπηρετήσουμε σε οποιοδήποτε ζήτημα σχετικό σας απασχολεί. Σας προσκαλούμε να ζητήσετε τη συμβουλή μας και να μας τιμήσετε με την εμπιστοσύνη σας αναθέτοντάς μας την υπόθεσή σας. Ακόμη και αν δεν γνωρίζετε από που πρέπει να ξεκινήσετε, εμείς θα σας κατευθύνουμε! Μην ξεχνάτε ότι η κάθε υπόθεση είναι μοναδική και σε καμία περίπτωση το παρόν άρθρο δε δύναται να αποτελέσει νομική συμβουλή για το ζήτημά σας, καθώς οι σωστοί χειρισμοί μιας υπόθεσης ποικίλουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης.

Εάν αναζητάτε Δικηγόρο για την ανάθεση της υπόθεσής σας, προκειμένου να σας συμβουλευόμαστε υπεύθυνα και να σας υποδείξουμε τις ενδεδειγμένες ενέργειες για την επίλυση του προβλήματός σας, σας προσκαλούμε να επικοινωνήσετε μαζί μας τηλεφωνικά ή αποστέλλοντάς μας σχετικό email στο info@sakellari.gr.

Σακελλάρη Πολυξένη

Δικηγόρος

Κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος στον τομέα του Αστικού, Αστικού Δικονομικού και Εργατικού Δικαίου

Τηλέφωνο Επικοινωνίας: 6944878594

Email: info@sakellari.gr